

kirjaamo@defmin.fi

Lausuntopyyntö FI.PLM.2015-218, 909/40.02.00/2013

DNA OY:N LAUSUNTO TIEDONHANKINTALAKITYÖRYHMÄN MIETINTÖÖN

DNA Oy (jäljempänä DNA) kiittää mahdollisuudesta lausua tiedonhankintalakityöryhmän mietinnöstä. DNA lausuu asiasta kunnioittaen seuraavaa:

1 Yleistä

Puolustusministeriö pyytää lausuntoa erityisesti mietintöön sisältyvistä kehittämissuhteista ja johtopäätöksistä sekä mietinnön ehdotusten vaikutuksista lausunnonantajan toimintaan tai toimialalle.

Mietinnön kehitysehdotukset ja johtopäätökset voidaan jakaa karkeasti kolmeen asiakokonaisuuteen: Tietoliikennetiedusteluun, ulkomaan henkilötiedusteluun ja ulkomaan tietojärjestelmätiedusteluun. Tietoliikennetiedustelulla olisi toteutuessaan eniten vaikutuksia DNA:n toimintaan ja siksi tämä lausunto keskittyy tietoliikennetiedustelua käsitteleviin kehittämissuhteisiin ja johtopäätöksiin.

Mietinnössä tietoliikennetiedustelussa on kyse siitä, että viranomainen hankkii kansallisen turvallisuuden kannalta olennaista tietoa tietoliikenteestä ja sen sisällöstä. Mietinnön mukaan viranomaisen tiedonkeruu edellyttäisi, että teleyrityksille tai rajat ylittävien tietoliikennekaapeleiden omistajille asetetaan velvoite osoittaa liityntäpisteet tietoliikennetiedustelun toteuttamisesta vastaavalle viranomaiselle. Tiedusteluviranomaiset erottelisivat saamastaan tietoliikennemassasta tiedustelutehtävän kannalta olennaisen liikenteen ja estäisivät tehtäviin kuulumattoman liikenteen päättämisen analysoinnin kohteeksi.

2 Jatkovalmistelu

Tiedonhankintalakityöryhmässä ei ollut elinkeinoelämän edustusta, vaan se tehtiin kokonaan virkamiestyönä. Yksittäisillä kuulemistilaisuuksilla ei voida paikata sitä tosiasiaa, että yritysnaäkökulma jäi työryhmyöskentelyssä kevyeksi. Elinkeinoelämä tulee ottaa tiiviimmin mukaan lainsäädännön jatkovalmisteluun.

Jatkovalmistelussa tulisi tutkia tarkemmin erilaisia ratkaisumalleja; millä eri tavoilla on mahdollista päästä asettuihin tavoitteisiin.

Vaikka varsinainen toteutettava tiedustelu onkin monilta osin luottamuksellista viranomaistoimintaa, on asiaa sääntelevän lainsäädännön ja sen valmistelun oltava läpinäkyvää sekä eri sidosryhmät huomioivaa.

3 Yhdenmukainen kohtelu

Jos Suomessa päädytään asettamaan yrityksille velvoitteita tähän asiakokonaisuuteen liittyen (esimerkiksi liityntäpisteiden osoittaminen), on erittäin tärkeää tunnistaa kaikki relevantit toimijat kyseisellä tietoliikennemarkkinalla. Suomalaisten teleyritysten lisäksi tällä markkinalla toimii mm. useita kansainvälisiä teleyrityksiä ja muita kansainvälisiä sekä kansallisia toimijoita.

Velvollisuuksia ei saa asettaa vain osalle toimijoista, koska se asettaisi yritykset markkinassa eriarvoiseen asemaan.

4 Kustannukset

Jos tietoliikennetiedustelu toteutettaisiin ja asetettaisiin kaikille relevanteille toimijoille velvollisuus osoittaa liittytäkseen omistamistaan tietoliikenneverkkoista, aiheuttaisi se näille toimijoille ylimääräisiä investointikustannuksia ja tämän lisäksi todennäköisesti korkeampia ko. infrastruktuurin ylläpito- ja huoltokuluja.

Tähän järjestelmään rakennettavat liittytäkseen olisivat jo itsessään mm. tietoturvaan ja jatkuvuussuunniteluun vaikuttava riskikokonaisuus, jonka suojaamiseen liittyisi oma pysyvä investointi- ja kulutaakkansa.

Jos ehdotettu uudistus toteutettaisiin, tulisi valtion kantaa kaikki tähän asiakokonaisuuteen liittyvät investoinnit ja kulut, eikä niitä tule jättää tietoliikenneverkkojen omistajien / vuokraajien kannettavaksi. Mietinnön mukaan tietoliikenneverkkojen tiedustelua tehtäisiin pitkälti kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi. Kyseinen tehtävä on valtion perustehtäviä ja se tulisi hoitaa kokonaan valtion kustannuksella.

5 Ulkomaan liikennettä vai kotimaan liikennettä

Vaikka tietoliikenneverkkojen valvonnassa pyrittäisiin erottamaan kotimainen ja ulkomainen tietoliikenne, niin tiedustelu kohdistuisi kuitenkin tosiasiallisesti erittäin todennäköisesti myös osin puhtaasti kotimaiseen tietoliikenteeseen.

Tietoliikenneverkkoja ei ole suunniteltu tai toteutettu siten, että Suomesta Suomeen lähetty viesti kulkisi poikkeuksetta vain Suomen rajojen sisällä.

6 Lopuksi

Mietintö on käytännön ehdotusten osalta vielä melko yleisellä tasolla ja monet yksityiskohdat varmasti tarkentuvat / muuttuvat vielä jatkovalmistelussa, jossa eri sidosryhmät, kuten elinkeinoelämä, on otettava aiempaa tiiviimmin mukaan.

Yksityisyyden suoja ja viestintäpalveluiden käyttäjien luottamus viestinnän luottamuksellisuuteen ovat asioita, joille on annettava merkittävä painoarvo tätä uudistusta valmisteltaessa. Jos tietoliikennetiedustelu päätettäisiin mietinnössä esitetyllä tavalla viranomaisille mahdollistaa, on erityisen tärkeää, että samalla luodaan toiminnasta riippumaton ja käytännössä toimiva valvontajärjestelmä.

Valtion on kannettava tästä toiminnasta aiheutuvat kustannukset kokonaisuudessaan.

Kunnioitavasti

Tiina Tirkkonen
lakimies
DNA Oy